

Церковні братства

□ У 80-х роках
XVI ст. в
українських
містах стали
поширюватися
громадські
організації
православного
міщанства —
братства.

- Їх виникнення зумовлювалося прагненням міського населення, передусім середніх його верств, об'єднатися для захисту своїх соціально-економічних інтересів і боротьби проти насильного покатоличення й полонізації.

БРАТСТВА

Надсилали скарги в суд і міські магістрати, направляли посольства до королів, шукали допомоги у шляхти

Надавали грошові позики, рятували міщан від боргів, для збіднілих братчиків влаштовували притулки

Стали на захист православ'я й права українців, своєї національно-релігійної самобутності і незалежності

Відкривали друкарні і школи, організовували випуск і розповсюдження полемічних творів

- Наприкінці 1585 р. українські міщани Львова розробили статут своєї організації — Успенського братства. Серед перших його керівників виділявся Юрій Рогатинець, ремісник-сідляр і публіцист, відомий в Речі Посполитій і за кордоном.

□ Подібні організації стали виникати в передмістях Львова, а також в інших містах. Наприкінці XVI — на початку XVII ст. вони з'явилися в більшості міст Галичини, Холмщини, Підляшшя.

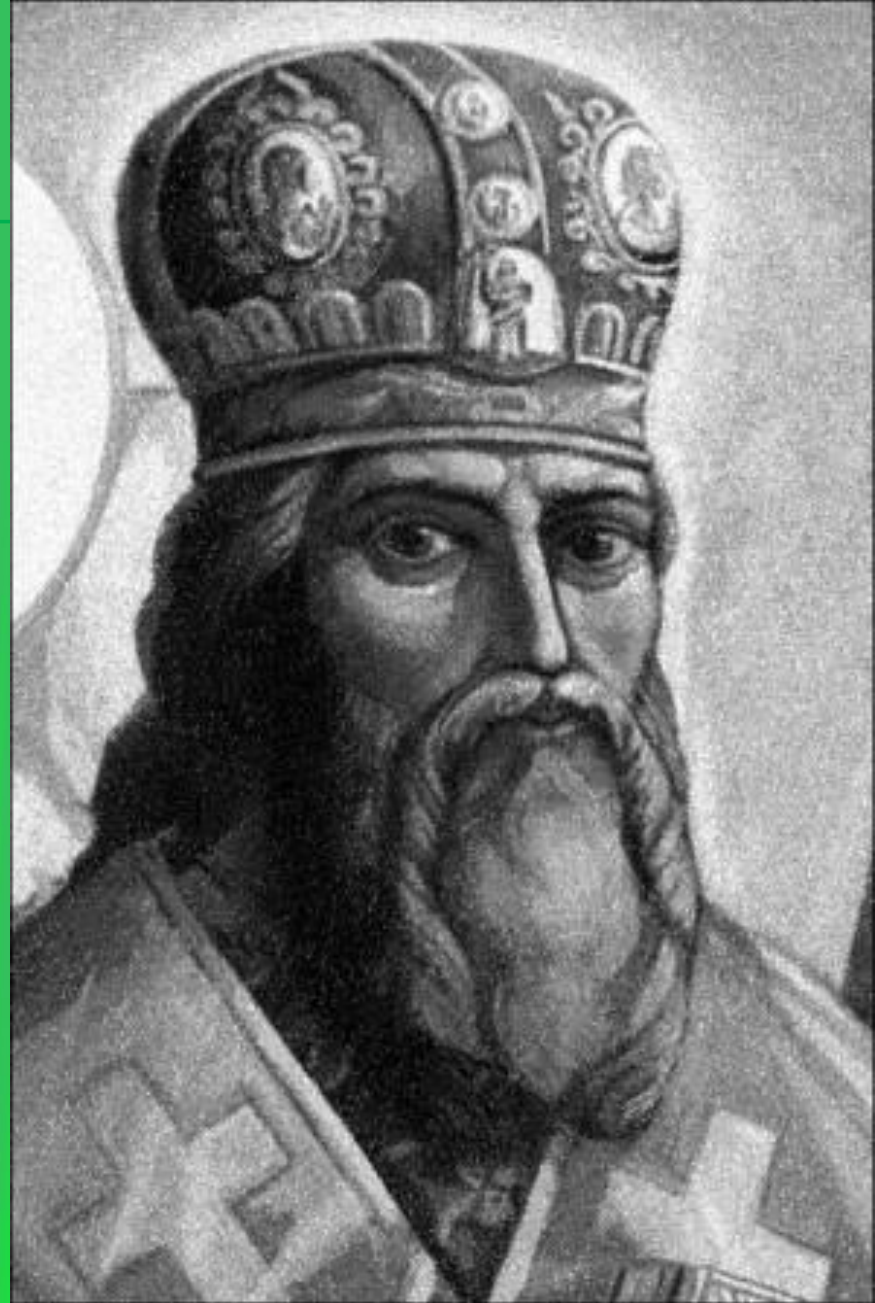
□ У 1589 р.
організаційно
оформилися
братства в Рогатині
та Красноставі, в
1591 р. — у Бресті та
Городку, в 1592 р. — у
Комарні, в 1594 р. — у
Любліні, близько 1615
р. — у Києві
(Богоявленське), а
близько 1617 р. — у
Луцьку
(Чеснохрестське).

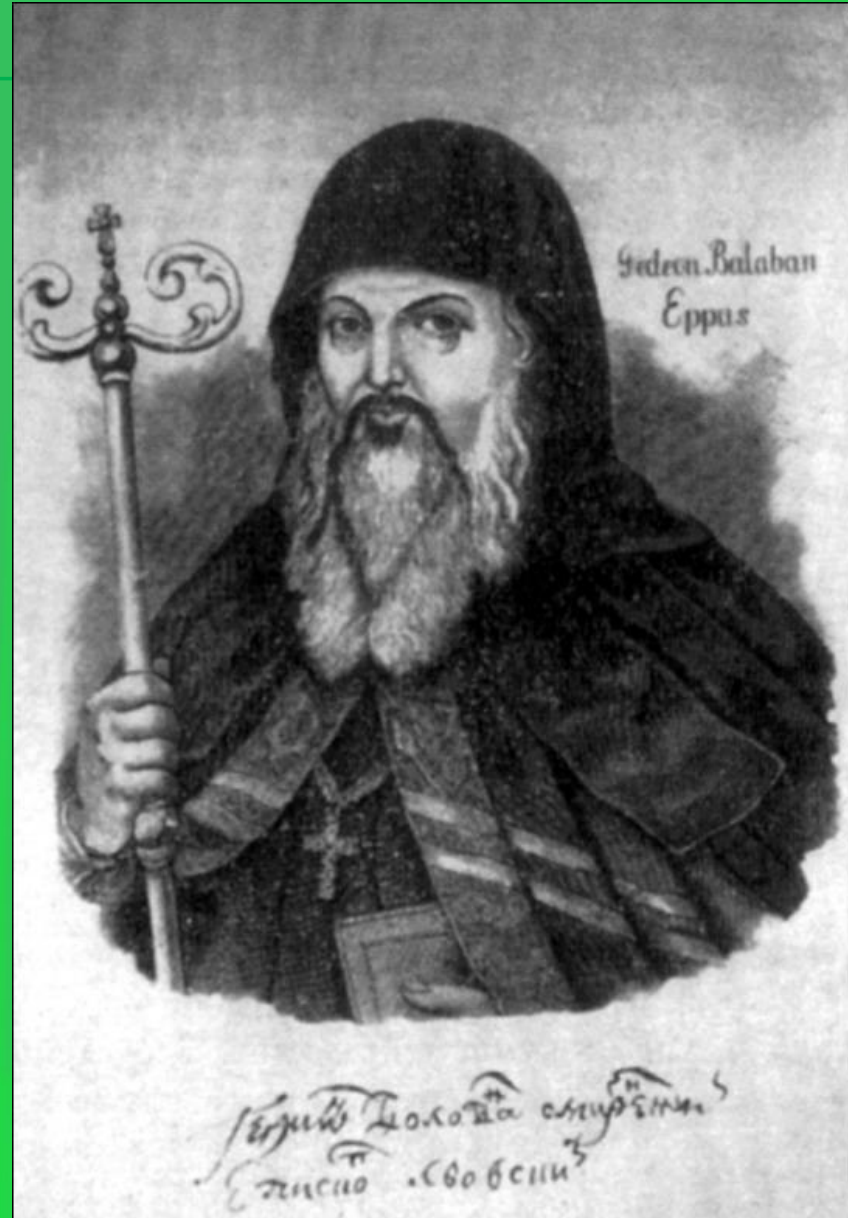
□ Львівське Успенське братство в період найбільшої активності (кінець XVI — початок XVII ст.) об'єднувало переважно цехових ремісників і крамарів. У другій чверті XVII ст. до керівництва в ньому прийшли найзаможніші українські та грецькі купці.

- Найактивніший діяч Київського братства — Іов Борецький (до чернецтва Іван), київський митрополит (з 1620), автор публіцистичних творів, спрямованих проти католицтва й унії, політичний діяч.

□ Духівництво намагалося приборати братства до своїх рук, у зв'язку з чим наприкінці XVI ст. спалахнув конфлікт між групою галицьких братств, з одного боку, і верхівкою православного духовенства на чолі з львівським єпископом Гедеоном Балабаном — з другого.

Керівники ряду братств гостро критикували зловживання духівництва, особливо вищого.

Визначним представником радикального крила братського руху був Степан Кукіль-Зизаній. Вихідець із невеликого українського міста Потелича, він виступав у Львові, Вільні й Молдавії як вчитель, проповідник і водночас активний учасник суспільно-політичного руху, виразник інтересів міських низів.

Петро Могіла
Петро Могіла
Петро Могіла
Петро Могіла

Петро Могіла

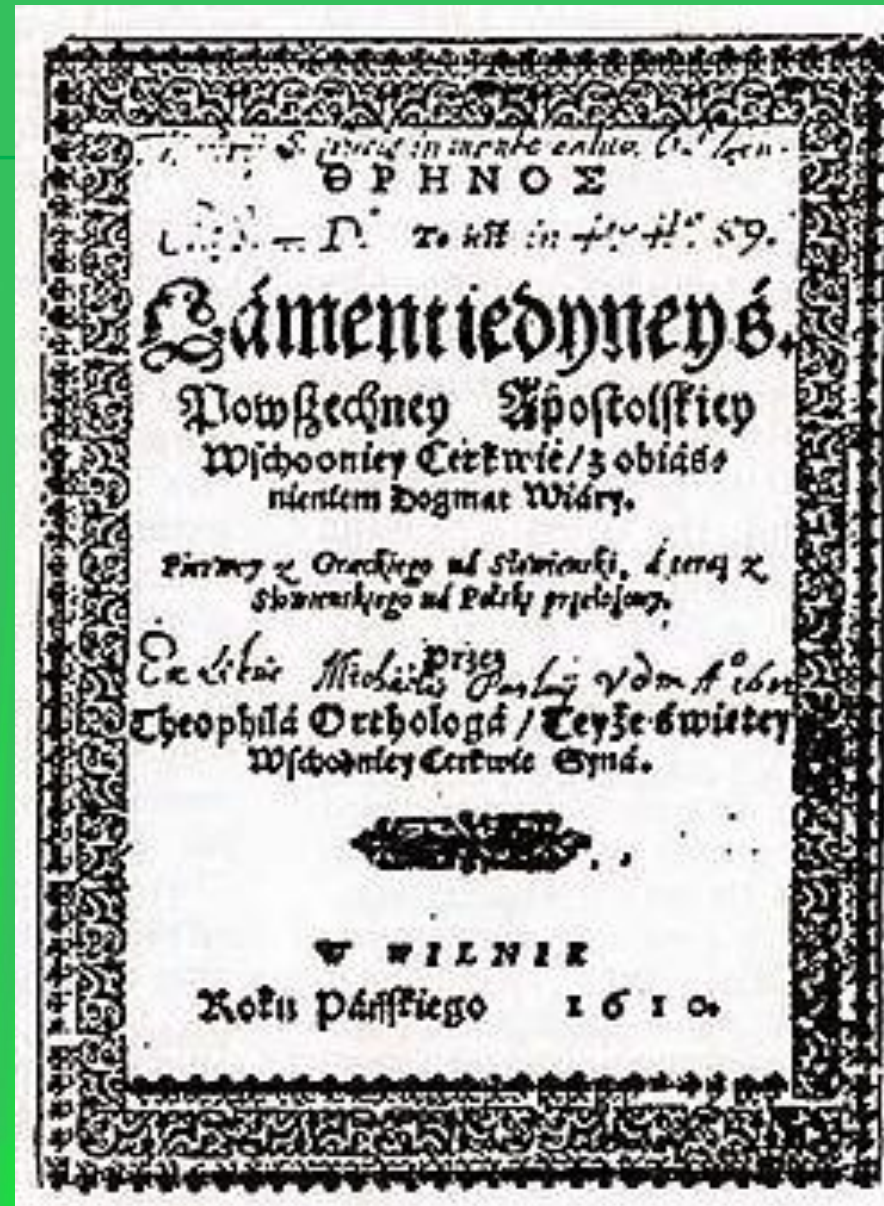
Братства відігравали важливу роль у боротьбі проти національно-релігійного гніту. Так, у першій половині XVII ст. Львівське братства виступило проти обмеження економічної діяльності українських цехових ремісників і торговців та заборони некатоликам брати участь у міському самоврядуванні. Братства чинили опір примусовому впровадженню церковної унії.

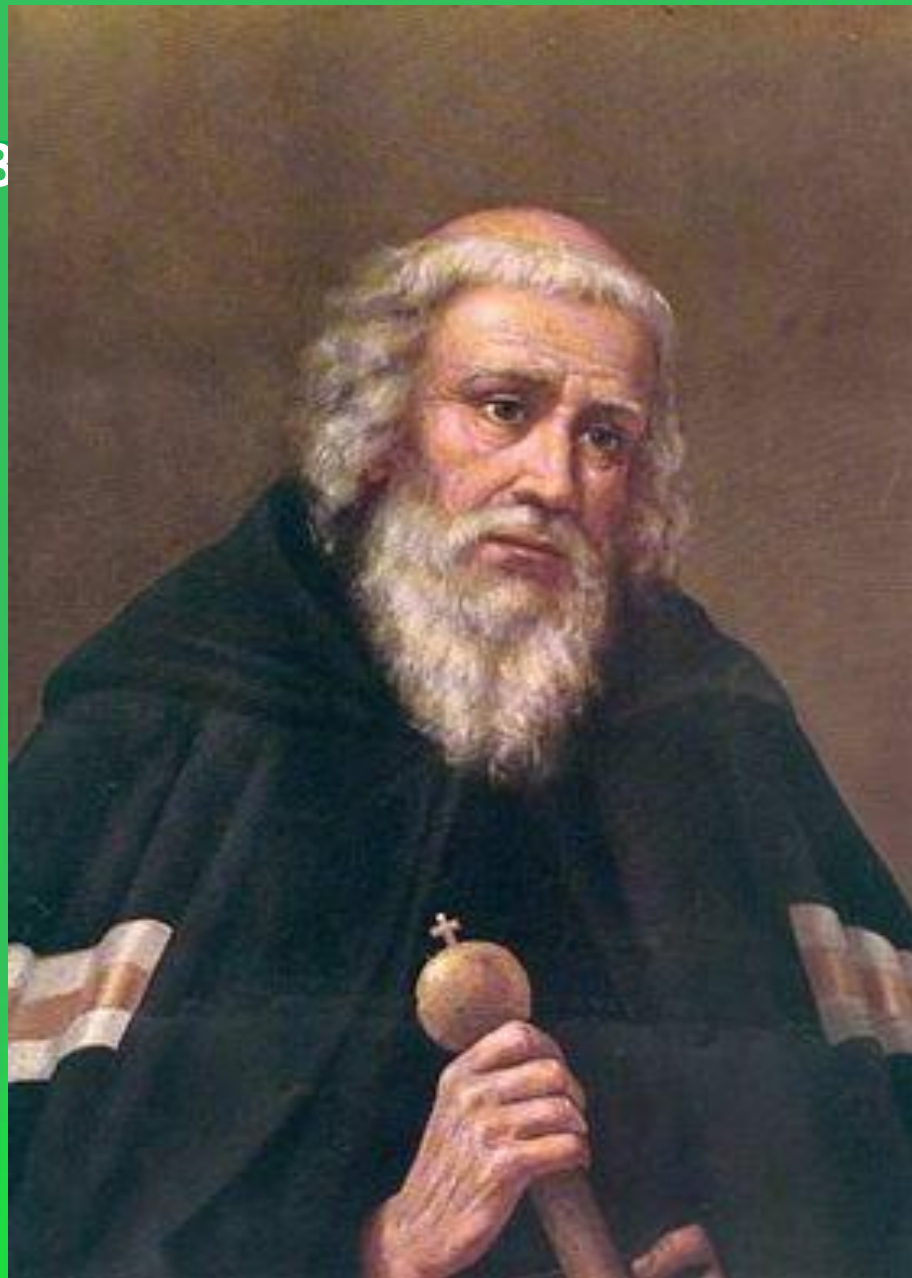
- Українські братства мали тісні зв'язки з білоруськими, де при наявності деяких місцевих особливостей цей рух в основному вилився у ті ж форми, що й на Україні.

Діяльність братств проходила в складних умовах. Вона зустрічала різку протидію з боку міської влади й уніатського духівництва.

□ Київський уніатський митрополит Йосип Рутський інкримінував противникам унії те, що вони в усіх містах створили братства, видали свої закони, поставили урядовців, наклали на себе загальний податок відповідно до можливостей кожного .

Отже, найактивніші братства прагнули створити органи місцевого самоврядування, протиставляючи при цьому їх установам державної влади. Така діяльність була для них одночасно певною школою політичної боротьби.

